

26-02-2016

Sagsnr.
2015-0214778

Dokumentnr.
2015-0214778-13

Skoler og Fritidsområdet – revidering af funktionskrav

Børne- og Ungdomsforvaltningen har i "Funktionsprogram for skoler og KKFO/FH" opstillet forvaltningens obligatoriske og særlige funktionskrav til skoler og fritidsinstitutioner.

Rambøll Management A/S har for at kunne prissætte og vurdere funktionskravene taget udgangspunkt i følgende teoretiske nybyggede 3 sporet skole.

Overordnede antagelser

Areal:	12.000m ²
Antal spor	3
Byggesum (håndværker- og rådgiverudgifter)	256 mio. kr.
Byggesum pr. kvadratmeter	21.333 kr.

Rambøll har i denne byggesum pr. kvadratmeter ikke taget højde for udgifter til byggemodning, miljøundersøgelser, grundkøb, bygherrerådgivning, administrationsbidrag til Byggeri København og fagforvaltningen mm.

Man skal derfor i forbindelse med prissætningen af de enkelte funktionskrav være opmærksom på, at prissætningen af de enkelte funktionskrav kun udgør byggeomkostninger til håndværkere og rådgivere. Men tallet kan således ikke sammenlignes med anlægsbevillingsbehovet.

I nedenstående tabel ses, hvilke funktionskrav i funktionsprogram for skoler og KKFO/fritidsinstitutioner, Rambøll definerer som særkrav:

Funktionskrav i forbindelse med skoler og KKFO/FH	Kapitalisering af særkrav ved nybygning af 3-sporet skole	Bemærkninger til Rambøll's af særkrav
Hjemklasseprincip 0-6 klasse	2,7 mio. kr.	Der er behov for hjemklasser til 0-6 klasse. I indskolingen og på mellemtrinnet foregår størstedelen

Ressourcer

Gyldenløvesgade 15
1600 København V

EAN nummer
5798009371201

www.kk.dk

		af undervisningen i klassen, og hjemklasser giver børnene en tryghed og letter skemalægningen.
Akustik (krav om 0,4 m/s i efterklangstid i undervisningslokaler)	0,8 mio. kr.	Forvaltningens erfaringer viser, at en efterklangstid på 0,4 har stor betydning for trivsel og undervisningsmiljøet. Også i forhold til inklusionsindsatsen spiller gode akustiske forhold en væsentlig rolle, da børn med særlige behov er lydsensitive.
Rum og funktionel fleksibilitet, fællesarealet disponeres med flere opholdszoner og grupperum som indeholder et eller flere separate rum	0,9 mio. kr.	Basisområderne skal indrettes, så de understøtter kravene til undervisningsformer i folkeskolen med muligheder for inklusion, fordybelse, holddeling og bevægelse. Områderne skal kunne benyttes til flere funktioner.
Krav om basisområders overskuelighed, disponeres ud fra samlede årgange og basislokalerne skal ligge i relation til grupperum	1,7 mio. kr.	Basisområderne skal indrettes, så det understøtter kravene til varierende undervisningsformer i folkeskolen med muligheder for inklusion, fordybelse, holddeling og bevægelse.
2 m2 fritid på skoler og indretning af KKFO i indskoling	3,5 mio. kr.	I forbindelse med kapacitetsanalysen blev kravet om plads til fritidsbørn reduceret halveret til 2 m2, så fritidsdelen har sin egen "base" med værksted og alrum, men deler øvrige arealer med skolen.
Understøttende faciliteter - aktivitetsrum	0,06 mio. kr.	De understøttende faciliteter sikrer fleksibilitet og muliggør at gennemføre

		undervisning i større hold.
Faglokaler - muligheder for lokalefællesskab, billedkunst og 1-2 vokalrum.	0,7 mio. kr.	Faglokalerne bør indrettes optimalt, så lokalerne får flere fleksible udnyttelsesmuligheder. Med de nye fagbeskrivelser skal undervisningen foregøre mere alsidig og praksisundervisning i faglokalerne. Eleverne skal i højere grad undervises fra ide til færdigt produkt.
EAT- lounge	4,5 mio. kr.	EAT-loungen skal indrettes som et sted, hvor de ældste elever kan være sammen, når de spiser og være et attraktivt alternativ til at eleverne søger væk fra skolen og køber andet mad i spisepausen.
Produktionskøkken	3,8 mio. kr.	Et produktionskøkken giver mulighed for, at skolen kan supplere undervisning i madkundskab ved at lade eleverne deltage i madlavningen i produktionskøkkenet. Et produktionskøkken har større kapacitet og giver eleverne praktiske færdigheder, når de producerer mad til alle skolens elever. På madskoler (som har produktionskøkken) er mad, maddannelse og sundhed en central og integreret del af elevernes hverdag og af skolens profil udadtil, så eleverne får en vigtig viden om kost, ernæring og sundhed.
Læringscenter - mulighed for fordybelse og krav om teamsamarbejde	0,7 mio. kr.	Der er i forbindelse med implementering af ny folkeskolereform blev besluttet, niveauet for team og

		medarbejderforberedelse.
Idrætsundervisning - gymnastiksalsstørrelsen	1,3 mio. kr.	En god loftshøjde er vigtig for de idrætsdiscipliner der skal kunne undervises i.
Skoleidrætshal	9,9 mio. kr.	Der etableres kun en skoleidrætshal, hvis der afsættes særskilte midler i forbindelse med en anlægssag

Hjemklasseprincip 0.- 6. klasse (2,7 mio. kr.)

I Københavns Kommunes skoler er der hjemklasseprincip for indskoling og mellemtrin (0.-6. årgang). Det indebærer, at en klasse på op til 28 elever hører hjemme i et bestemt basislokale - deres hjemklasse.

I indskolingen arbejder klassen mest samlet og har de fleste timer i hjemklassen. Hjemklassen giver de mindre børn en tryghed. På mellemtrinnet arbejder klassens elever mere selvstændigt, men størstedelen af undervisningen foregår fortsat i basislokalet, hvorfor hjemklasseprincippet fortsat fastholdes både af hensyn til elevernes tryghed og skolens mulighed for at tilrettelægge undervisningen.

I udskolingen bliver der ikke etableret basislokaler til alle klasser. Det skyldes at en stor del af undervisningen foregår i faglokaler. Der er i højere grad behov for fleksible lokaler, som kan anvendes til undervisning i større hold og områder med plads til gruppearbejde. Da faglokalerne oftes anvendes af elever i udskolingen, vil det være naturligt, at disse placeres i nærheden af udskolingselevernes øvrige arealer.

Kravet fastholdes, da der i forbindelse med Kapacitetsanalysen (BR 18.9.14) blev vurderet mulighederne for en reduktion af hjemklasseprincippet i indskolingen og mellemtrinnet. En hjemklasse er vigtigere for de mindste elever, da de har brug for den tryghed det giver at være i et kendt miljø.

Akustik – 0,4 m/s i efterklangstid (0,8 mio. kr.)

Støj er det største arbejdsmiljøproblem – både for lærere og elever. Ligeledes er det dokumenteret, at støj er årsag til sygefravær.

Statens Byggeforsknings Institut anbefaler en efterklangstid på 0,4 m/s i undervisningslokaler, hvilket er det samme som kravet til efterklangstid i daginstitutioner og grupperum. Et krav om en efterklangstid på 0,4 m/s i undervisningslokaler giver således en øget fleksibilitet i forhold til lokalernes anvendelser.

En kort/lav efterklangstid har en positiv effekt på lærernes arbejdsmiljø, børnenes undervisningsmiljø, på selve læringen, og ikke mindst på inklusion af børn med særlige behov.

Det er Børne- og Ungdomsforvaltningens erfaringer, at et efterklangskrav på 0,4m/s forbedrer læringsmiljøet markant og derfor skal fastholdes i undervisningslokaler.

I forbindelse med Kapacitetsanalysen (BR 18.9.14) blev der besluttet, at man kunne reducere antallet af m² pr. barn i fritidsinstitution, hvis fritidsinstitutionen er beliggende på skolens matrikel. En forudsætning for at reducere m² pr. barn er, at fritidsinstitutionen kan undervisningslokalerne.

Kravet med efterklangstid på 0,4 m/s fastholdes med udgangspunktet i behovet for fleksibilitet.

Basisområderne (0,9 +1,7 mio. kr.)

I basisområderne for indskoling, mellemtrin og udskoling skal der etableres basislokaler, grupperum, fællesarealer med garderober samt toiletter, det understøtter kravene til en moderne folkeskole med muligheder for inklusion, fordybelse, holddeling og bevægelse.

Eleverne (især fra indskoling og mellemtrin) opholder sig størstedelen af skoletiden i basisområderne. Områderne skal kunne anvendes til flere funktioner og flere forskellige former for undervisning, aktiviteter og samvær.

Det er vigtigt, at der i indretningen tænkes fleksibelt. Fleksibiliteten opnås bedst, når der i opbygningen af basisområdet indrettes rum på forskellige størrelser, der er zoneinddelt til forskellige aktiviteter.

Der skal i basisområderne være mulighed for fordybelse, arbejde i grupper og sidde afsondret. Områderne skal være overskuelige og klart disponeret, så områderne fremstår sammenhængende.

Den fleksible indretning i basisområderne understøtter skolernes inklusionsindsats, fordi elever med behov for at arbejde i mindre grupper har mulighed for det.

Eleverne og personalet skal kunne sætte personligt præg på de fysiske rammer i basisområdet. Der skal derfor være plads til at eleverne kan dokumentere deres arbejde, f.eks. ved tilstrækkelig vægplads til ophæng, så å man kan se, hvad der optager eleverne på de forskellige årgange, når man bevæger sig rundt på skolen. Desuden er det

personlige præg med til at styrke eleverne tilhørsforhold til deres basisområde.

Fællesarealerne giver mulighed for ophold og en fuld integration af indskolingsdelen og KKFO/fritidsområdet giver det børnene i indskolingen yderligere muligheder for at udfolde sig i kendte omgivelser.

Fællesområder i udskolingen skal understøtte elevernes behov for at indgå i fællesskab i pauserne.

Kravet fastholdes, men BUF lægger op til, at der sker en samling af arealkravene i større relevante områder frem for arealkrav til enkelte rum. Det forventes, at denne sammenlægning vil give bedre sammenhænge i rummenes indretning som kan understøtte det nærmiljø, som eleverne indgår i.

Fritid 2 m2 pr. barn (3,5 mio. kr.)

Fritidstilbuddet skal være en integreret del af indskolingsområdet, så børnene oplever en glidende overgang mellem skole og fritid. Placering og disponering af fritidstilbud og indskolingsområde skal understøtte muligheden for tæt samarbejde og fælles ejerskab om rum og faciliteter, så de frit kan benyttes af både skolen og fritidstilbuddet. Den tætte relation giver mulighed for, at man kan ændre og udvide råderummet for børn og ansatte på forskellige tidspunkter af dagen. I skoletiden får børn og personale et større råderum til brug for bevægelse, holddeling, understøttende undervisning mv., og når skoledagen er slut, kan basis- og faglokalerne benyttes af fritidstilbuddet.

Når et fritidstilbud skal indrettes på en skole, skal der lægges 2 m² netto pr. barn til det samlede areal, jfr. Kapacitetsanalysen (BR 18.9.14).

Kravet fastholdes, men BUF indstiller, at der kan ske en reduktion af indskolingsområdet inkl. KKFO areal på 100 m²., når indretningen af indskolingsområdet er optimal.

Understøttende faciliteter – aktivitetsrum (0,06 mio. kr.)

I nuværende funktionsprogram er der indarbejdet et aktivitetsrum og et auditorium, der udgør faciliteter til understøttende undervisning på skolen. Fællesarealerne i basisområderne, kan også bruges i forbindelse med understøttende undervisning.

De understøttende faciliteter (aktivitetsrum og auditorium) er et vigtigt supplement til at sikre fleksibilitet og muligheden for at arbejde i mindre grupper og på tværs af årgange og større hold.

Faciliteterne kan tænkes fleksibelt ind i den samlede skolebygning, da fx auditorium med fordel kan indgå i forbindelse med skolen

ankomstområde fx som forbindelsestrappe. Så der i forbindelse med byggeriet indtænkes en multifunktionalitet.

Kravet fastholdes, da BUF ønsker at gå bort fra enkeltstående arealkrav, men i stedet fokusere på større sammenhængende områder.

Faglokaler- muligheder for lokalefællesskab, billedkunst og 1-2 vokalrum (0,7 mio. kr.)

Undervisning i de naturfaglige fag smelter i stigende omfang sammen og supplerer hinanden på tværs af discipliner. Viden bliver delt på tværs og der bliver lavet tværfaglige aktiviteter, udstillinger samt gruppe- og projektarbejde. Derfor skal der være fællesfaciliteter og arbejdsområder, hvor der kan gennemføres pladskrævende aktiviteter, arbejdes i mindre grupper eller opstilles udstillinger af elevprodukter eller faglige temaer i det naturvidenskabelige og eksperimenterende område.

For at få udnyttet området optimalt, er der behov for en kreativ tilgang til lokalernes funktion, så de får langt flere fleksible udnyttelsesmuligheder og kan fungere som udstyrs- og materialebaser for decentrale naturfaglige aktiviteter.

Kravet fastholdes, da der i forbindelse med Kapacitetsanalysen (BR 18.9.14) skete en reduktion i antallet af faglokaler, sådan at der fremadrettet skulle være et mindre faglokale.

EAT- lounge (4,5 mio. kr.)

EAT er Københavns Kommunes skolemadsordning, som sælger mad til skolens elever. Skolemadsordningen fungerer som et supplement til børnenes madpakker. Målsætningen er at EAT boden kan levere mad til 35 % af skolens elever. EAT boden får leveret mad dagligt fra det centrale EAT-køkken.

Indskolings- og mellemtrins afdelingen får bragt deres mad ud i basislokalerne.

EAT ordningen fungerer ved, at skolen har en medarbejder ansat i EAT boden. Medarbejderen klargør og anretter maden om formiddagen. Medarbejderen har 10-15 børn med i EAT boden, som hjælper med håndteringen af skolemaden, såsom anretning og pakning af de ”madpakker”, som skal deles ud i klasserne. Gruppen af elever deltager ligeledes med udbringning af ”madpakkerne”, til de klasser som ikke spiser i loungen.

Skolemadsordningen betyder, at der kan tilbydes varm mad til eleverne på et højt ensartet niveau, som et sundt og alternativ til de tilbud, der findes udenfor skolen og som en aflastning for travle børnefamilier. Mere overordnet bidrager skolemaden til at begrænse den sociale ulighed i sundhed, samt til at fremme elevernes maddannelse. De elever der er involveret i håndteringen af skolemaden får desuden praksiserfaring og udvikler kompetencer

indenfor områder som hygiejne, samarbejde, organisering, kommunikation mv.

Kravet fastholdes i henhold til politisk prioritering af tilbud om mad på kommunens skoler. **Produktionskøkken (3,8 mio. kr.)**

Madskoler har et produktionskøkken og et kantineområde, men en madskole er mere end et produktionskøkken og et kantineområde. Det er en skole, hvor maden er en integreret del af skolens hverdag, pædagogik og organisering. En madskole eller en "profilskole med fokus på mad" er en skole, som i det daglige selv fremstiller mad i eget produktionskøkken. I det hele taget er mad, maddannelse og sundhed en central og integreret del af hverdagen og af skolens profil udadtil.

Et produktionskøkken giver mulighed for at skolen kan supplere undervisning i madkundskab ved at lade eleverne deltage i madlavningen i produktionskøkkenet. Et produktionskøkken har større kapacitet og giver eleverne praktiske færdigheder, når de producerer mad til alle skolens elever. På madskoler (som har produktionskøkken) er mad, maddannelse og sundhed en central og integreret del af elevernes hverdag og af skolens profil udadtil, så eleverne får en vigtig viden om kost, ernæring og sundhed.

Kravet ændres, så det fremadrettet bliver et tilvalg, hvorvidt der skal indrettes et produktionskøkken i forbindelse med en skolebyggesag.

Læringscenter – mulighed for fordybelse og krav om teamsamarbejde (0,7 mio. kr.)

Læringscenteret kan betegnes som skolens vidensnerve, det er et sted, hvor både elever og lærere kan fordybe sig. Der skal derfor være områder, hvor grupper eller enkelte elever/medarbejdere kan arbejde uforstyrret, fx nicher, kroge, hemse, huler, telte etc.

Kravet fastholdes, da BUF ønsker at gå bort fra enkeltstående arealkrav, men i stedet fokusere på større sammenhængende områder.

Idrætsundervisning – gymnastiksals størrelsen (1,3 mio. kr.)

Gymnastiksalen skal kunne anvendes til mange forskellige formål og aktiviteter lige fra gymnastik og boldspil til dans, drama, leg, kondirum osv.

Efter idræt er blevet eksamensfag er der større krav til variationen i idrætsundervisningen.

Det er optimalt, at salen har en hvis størrelse og lofthøjde, hvis undervisning i discipliner som eksempelvis badminton og basketball skal kunne udføres.

Kravet fastholdes, da folkeskolereformen stille større krav til variationen i undervisningen.

Skoleidrætshal (9,9 mio. kr.)

Borgerrepræsentationen har i 2011 besluttet, at der i forbindelse med skoleudvidelsessager skal vurderes, hvorvidt der skal opføres en skoleidrætshal. Det skyldes, at der generelt i København er efterspørgsel på faciliteter til idrætsforeninger.

En skoleidrætshal giver flere anvendelsesmuligheder for fritidsbrugerne. Men i mange tilfælde har skolen større gavn af de mindre gymnastiksale, da de er lettere at inddele og anvende til undervisning end de store haller.

Der etableres kun skoleidrætshal, hvis der afsættes særskilte midler i forbindelse med en anlægssag.

Kravet fastholdes som tilvalgsscenario, så der tages særskilt forbindelse med hver eneste sag.